

Štev. 21.—22.

Leto 9

Izljaja dvakrat na mesec

Naročnina četrletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Jugoslovansko delavstvo ob 25letnici tivolske resolucije

Dne 21. in 22. novembra letos je minulo petindvajset let, ko se je sestala v Ljubljani konferenca jugoslovanske socialne demokracije, ki je v znani tivolski resoluciji formulirala svoj

narodnostni in državno politični program

združitve vseh južnih Slovanov v svobodni državni skupnosti, brez ozira na pleme, jezik in vero, ali državne in zgodovinske meje.

Pomembnost tega dogodka lahko presodimo šele sedaj, ko je del narodnega in državnega programa jugoslovanske socialne demokracije s postankom Jugoslavije že postal dejstvo in je zgodovinski razvoj v cellem obsegu potrdil in potrjuje pravilnost njenega gledanja v bodočnost. S ponosom lahko trdimo, da je socialna demokracija kot politična predstavica delavskega razreda bila tista, ki je prva jasno in odločno nastopila in povedala to, kar danes, ne redko pod silo razmer, izpovedujejo tisti, ki so imeli l. 1909. drzno čelo rogati se delavstvu radi njegovega narodnostnega in državno-političnega programa in ščuvati habsburske rablje nanj in na njegove voditelje. Ali se vočigled tem dejstvom sploh še izplača odgovarjati fašističnim klevetnikom, ki pod plaščem jugoslovanske nacionalnosti skušajo sprovajati v naši državi ideje največjih sovražnikov svobode južnih Slovanov, pri tem pa javno obtožujejo socialistično misleče delavstvo, da je nacionalno nezanesljivo in protidržavno razpoloženo. Kje ste bili, gospoda, pred 25. leti, da si upate prihajati danes »na junaški mejdan«?

Našemu socialistično mislečemu delavstvu se ni treba sramovati svoje politične zgodovine, ki jo je soustvarjala njegova stranka, socialna demokracija.

Prav je, da naše delavstvo te obletnice ne pozabi in da tudi ob tej priliki pove: »da se je izmed vseh političnih strank, ki so kedaj obstojale v Sloveniji, socialno demokratična stranka prva zavedla historičnega (zgodovinskega) pomena jugoslovanskega vprašanja in da je

prva postavila kot temeljno programatično zahtevo politično in kulturno združenje vseh južnih Slovanov.

Konference v Tivoliju so se razen delegatov Jugoslovanske socialno demokratične stranke v Ljubljani udeležili za nemško-avstrijsko socialno demokracijo dr. Viktor Adler in dr. Karel Renner, za srbsko socialno demokracijo dr. Dimitrije Tucović, za češko Bruha in Šmeral, za italijan-

ske Scabar, za bosansko Sretan Jakšić, Raušer in Salamunović, za hrvaško Viljem Bukšeg in Juraj Demetrović. Kdor premotri listo teh imen, bo lahko spoznal, da je jugoslovanski proletarijat krojil svoj narodnostni in državno politični program

v polnem soglasju z mednarodno socialno demokracijo.

Kako lepo je to podčrtal pokojni s dr. Adler v svojem govoru na javne shodu, rekoč: »Nemci, Čehi in Italijani prihajajo v tuje mesto, in vendar prihajajo ne kot tujci, ampak kot bojovníki k sobojevnikom, kot socialni demokrati k socialnim demokratom. Slovanski jug nam podaja silno sliko: mladi narodi množe svoje sile in krepe svojo samozavest in v tem procesu tvori ravno proletarijat, ki mu meščanstvo odreka narodni čut, merilo kulturnega razvoja. Mednarodni smo, ker smo narodni v najboljšem pomenu besede in ker ljubimo svoj narod;

proletariat utelešuje v vsakem narodu najplemenitejši del.«

In pokojni s. Dimitrije Tucović (Beograd) je kot v dopolnilo teh besed dodal:

»V boju za osvoboditev proletariata je delo za narodno osvoboditev.«

Temu načelu je ostala socialna demokracija zvesta, kakor je ostala zvesta svojemu narodnostnemu in državnemu programu, čigar uresničenje je od prvega početka smatrala kot historično nujnost.

Ne bo pa odveč, ako ob 25letnici tivolske resolucije povdarimo, da narodni in državni program jugoslovanske socialne demokracije nima ničesar skupnega s katerimkoli nacionalno šovinističnimi ali imperialističnimi težnjami. Socialna demokracija je bila, je in bo za združenje Jugoslovanov, za njihovo svobodo in neodvisnost, kakor hoče tudi respektirati svobodo in neodvisnost ostalih narodov, ter narodno in kulturno avtonomijo narodnih manjšin. Kajti le v tem vidi garancijo za čim prejše uresničenje tudi svojega socialnega programa in s tem premaganje kapitalističnega izkoriščanja, ki zaslužnjuje narode in delavski razred.

Socialistično delavstvo je odločeno v okviru svojega pred 25. leti sklenjenega narodnostnega in državnopolitičnega programa, kojega delna uresničenje je prinesla južnim Slovanom narodno prostost, boriti se tudi za svoje socialne pravice, za socializem!

Svim svijesnim željezničarima!

Devet godina već izdajemo naš »Ujedinjeni železničar«, koji hrabro i postojano brani sve tekovine, koje ste pomoću vaših klasnih organizacija i dugogodišnjom vašom borbom izvojevali.

»Ujedinjeni železničar« nema nikakvih fondova, već je poduprt samo sviješću i požrtvovnošću svojih pretplatnika. U današnjim za radnike najtežim vremenima njegova je uloga i dužnost duplo veća i značajnija. On ima da pronosi naš glas sa pojačanom snegom.

Drugovi! Velik vas je broj, koji do

danas pretplatnici vašeg lučonoše — »Ujedinjenog železničara« — još niste postali. Vaša je sveta dužnost, da to čim prije postanete!

Izvršite vašu dužnost čim prije. Pošaljite dužnu pretplatu i pobrinite se, da nadjete nove pretplatnike. »Ujedinjeni železničar« izdržaje se samo iz vlastitih sredstava. Pretplata su mu svi izvori i prihodi. Nevršanjem pretplatničke dužnosti ugrožava se i sama egzistencija lista, a kad naš list izgubimo, izgubili smo sve. Zar se to smije dogoditi? Mislimo da ne! Izvršite vašu dužnost čim prije!

Miloščino odklanjamo!

Te dni so se pojavile po progji in v posameznih službenih edinicah nabiralne pole gotovega Udruženja, ki prosijo prostovoljnih prispevkov za podpiranje progovnih delavcev, ki se nahajajo v bedi.

Marsikaterega progovnega delavca je zbolelo srce in užaljen je bil v svojem ponosu, ker smatra danes gotovo Udruženje za potrebno, da zbira za njega milodare, da mu iz teh milodarov enemu ali drugemu nakloni mal prispevek za božične praznike.

Ali smo res tako daleč padli, se sprašujejo trpini, ki so leta in leta vihteli kramp in lopato, ki so leta in leta izmenjavali prage, vzdrževali proggo, da sedaj ne morejo več zahtevati za poštno delo tudi odgovarjajoče plačilo, marveč naj se za nas prosjači okoli, da se nam v bedi pomore.

Zavedni progovni delavci kljub bedi, v kateri se nahaja njihova družina, odklanjajo vsako prosjačenje za njih, obsojajo vsako prosjačenje, ker pomeni za nje najgloblje ponižanje!

Te nabiralne pole, katerih pojav po službenih edinicah moramo odločno obsoditi, so znak razmer, ki vladajo v gotovem Udruženju in morajo odpreti slehernemu železničarju oči, da bo uvidel, kakšna borbenost vlada v tem Udruženju in ali zamore tako Udruženje sploh v kakem oziru koristiti svojim članom, ali pa jim celo škoduje.

Kakšen je danes položaj ne samo progovnega delavstva, marveč delavstva sploh, ve vsakdo, kdor zasleduje križev pot železniškega delavca. Do leta 1927 nekako so veljale urne plače, se je dalo govoriti o napredovanju, o izrabi rednega dopusta ter ostalih pravic, ki so bile vsebovane v začasnem pravilniku. Leto 1927 je prineslo 10 odst. redukcijo delavskih plač v svrhu uravnovešenja budžeta. Ta redukcija ni bila zadnja, marveč se je položaj leto za letom poslabševal, tudi novi pravilniki so samo legalizirali ono

stanje, v katerem se je delavec nahajal na dan uveljavljenja pravilnika.

Pridružili so se še brezplačni dopusti, novi odtegljaji za penzijske fonde, novi davki in vsled neznosnega položaja propada danes fizično in duševno nešteto delavskih družin, posebno pa one družine, ki so navezane samo na zaslužek očeta-delavca ter so že danes za sam krov nad glavo odvisne od milosti in uvidnosti hišnega lastnika. Mraz pritiska, zima je pred durmi, v dvornicah delavcev ni premoga, ni drv, v shrambah ni živil za zimo, otroci morajo hoditi v oguljenih tenkih oblekah v šolo in grozi zima, težka — morda najtežja od vseh dosedanjih.

Zopet obstoja bojazen, da bo delavstvo v zimskih mesecih obsojeno na proggo na brezplačne dopuste.

V tem težkem položaju moramo smatrati za ironijo nabiralne pole za prostovoljne prispevke, ker z njimi ni mogoče odpraviti gorja, ki vlada v družinah prizadetih, ni mogoče preskrbeti kruha, še manj pa dela.

Odločno podčrtavamo danes zahteve, ki jih je delavstvo postavljalo pretekla leta. Odločno zahtevamo, da se morajo tudi za progovne delavce izvajati odredbe pravilnika in da se morajo ukiniti brezplačni dopusti ter preskrbeti potrebni naknadni krediti.

Glas delavcev mora danes prodreti do vseh odločujočih, da se prepreči, da bi bili delavci tudi to zimo obsojeni na brezplačne dopuste ter se mora podvzeti tudi za delavstvo na železnici izredne ukrepe za njegovo zaposlitev, posebno še, ker delavski pravilnik predvideva najmanj 20 dnevno zaposlitev vseh stalnih delavcev.

Odklanjamo miloščino — zahtevamo delo.

Za poštno delo zahtevamo pošteno plačilo.

Članstvu »Splošnega delavskega pravovarstvenega društva« v vednost!

Na vprašanje več članov iz raznih krajev dajemo sledeča pojasnila:

1. **Uradni prostori pravovarstvenega društva** se nahajajo v Ljubljani v palači Delavske zbornice, Miklošičeva c. 22-A-I, (glavni vhod, I. nadstropje); Pisarna je odprta sicer dopoldne in popoldne, vendar se vse člane naproša, da po možnosti prihajajo osebno v pisarno po informacije le ob delavnikih dopoldne, da se zamore popoldne nemoteno reševati vse tekoče zadeve in odgovarjati na vprašanja iz zunanjih krajev.

2. **Kaj je namen društva?** Namen društva je pospeševati poznavanje veljavnih zakonov, uredb in predpisov s posebnim ozirom na delavsko pravo, delavsko zaščito in socialno zavarovanje. Društvo poleg tega nudi svojim članom pravno pomoč v stvareh, ki zadevajo njihov delovni ali socialen položaj. Pravna pomoč se ne daje v čisto zasebno pravnih stvareh in v kazenskih stvareh za-

radi deliktov onečašujočega značaja.

Društvo prireja predavanja in sestanke, po potrebi izdaja publikacije in tolmačenja o sedaj veljavnih zakonih, daje pouk ter nudi pismene nasvete potom svojih pisarn svojim članom.

Društvo ni ne podporno in ne posmrtninsko ter ne izplačuje svojim članom nikakih podpor ali posmrtnin, ker tega nima odobrenega v pravilih.

3. **Sedanje vodstvo društva:** Predsedstvo društva tvorijo: Dr. Jelenc Celestin, predsednik; Mlinar Ivan podpredsednik; Stanko Jurij, tajnik; Vuk Ivan, blagajnik.

4. **Naslov društva:** Vse dopise je naslavljati samo na naslov: Splošno delavsko pravovarstveno društvo, Ljubljana, poštni predal 280.

Centralni odbor SDPD.

Uslužbenci, nastavljeni po letu 1923, zahtevajo odločitev splošne seje Državnega sveta

V zadnji številki smo objavili par primerov razsodb Državnega sveta, s katerimi se je V. oddelek Državnega sveta postavil na stališče, da se ima dnevničarska služba pred nastavitvijo računati v rok po § 121 zakona, torej v rok 10. let za pridobitev pravice na penzijo. Pozdravili smo te razsodbe Državnega sveta, ker popravljajo občuten udarec, ki je bil prizadet onim, ki so bili nastavljeni po 1. sept. 1923 in so morali iz službe vsled prekoračenja starostne dobe ali vsled nesposobnosti za službo po dolgotrajni bolezni.

Vendar s temi razsodbami vprašanje odmere penzij onim, ki so bili nastavljeni po letu 1923, še ni definitivno rešeno. Tudi v bodoče bo pristojno Ministrstvo dosledno odklanjalo odmero penzije vsakemu, kdor ne bo mogel dokazati, da ima 10 let nastavljene (regulirane) službe in prizadeti uslužbenci bodo morali iskati zaščite in pravice pri Državnem svetu, kjer pa ni gotovo, da bi bile vse te pritožbe pozitivno rešene. Imamo namreč v našem arhivu tudi nekaj slučajev, v katerih je Državni svet že po splošni seji z dne 23. septembra 1923 razsodil, da dotičnik nima 10 let regulirane službe in da vsled tega ni izpolnil pogoja iz § 121 zakona ter se mu ne more odmeriti penzija. Nekateri od teh so na to zaprosili za odmero penzije po delavskih predpisih, kar pa je Ministrstvo zopet odklonilo z motivacijo, da zamore odmeriti penzijo po predpisih delavskega pravilnika samo onemu, ki je bil nastavljen po 1. juliju 1930, ko je stopil nov pravilnik v veljavo. Tako so ti uslužbenci, ki so imeli smolo, da so bili razrešeni službe v letu 1932-33, obviseli med določbami zakona in med določbami delavskega pravilnika. Ne ena, ne druga določba za nje ne pride v poštev ter so ostali po 20., ali celo 30. letih službe brez vsake penzije na cesti. Zamore jih rešiti edino sklep splošne seje Državnega sveta, ki naj ponovno podčrta izrek splošne seje z dne 23. septembra 1923, t. j.: da se dnevničarska služba, pod katero se mora smatrati najmanj ves oni čas pred nastavitvijo, za katerega je delavec plačal prispevke za obstoječe delavske penzijske fonde, računa v rok po § 121 za dosege pravice na penzijo in to ne glede na čas nastavitve.

Da je potreben izrek splošne seje Državnega sveta, dokazuje dejstvo, da danes eno in isto odeljenje Državnega sveta z enim in istim predsednikom in večina tudi z istim delovodjem rešuje pritožbe v popolnoma enakih primerih v enem slučaju pozitivno, v drugem negativno.

Kaj je z dve in pol vojnimi leti bivše južne železnice?

Vsem južno železničarjem, ki so bili v službi južne železnice med svetovno vojno, je znano, da je upravni svet južne železnice leta 1919 odobril posebne ugodnosti za one, ki so bili med svetovno vojno v službi južne železnice ter člani obstoječih pokojninskih zavodov. Odobril je za vsako leto svetovne vojne po pol leta pribitka za zaračunanje penzije, tako, da so oni, ki so bili ves čas svetovne vojne v železniški službi ter so bili člani obstoječih penzijskih in provizijskih zavodov v tem času, dobili dve in pol leti pribitka, za katere so morali plačati poseben prispevek.

Prišlo je podzavljenje južne železnice, uveljavljen je bil zakon iz leta 1923, ki je bil 1. julija 1931 zamenjan z novim zakonom o drž. prom. osebju, kateri se danes velja. Ves ta čas in sicer od leta 1923 do leta 1934 torej 11 let je Ministrstvo saobračaja pri upokojitvah bivših južno železničarjev priznavalo pribitek takozvanih vojnih let za odrejanje procenta penzije in sicer sedaj na podlagi določbe čl. 124, t. 5 zakona o drž. prom. osebju.

Sedaj v drugi polovici leta 1934 pa se je začela Glavna kontrola pritoževati proti posebnim rešenjem radi vračunanja dve in pol vojnih let. Glavna kontrola utemeljuje svojo pritožbo s tem, da predvideva § 238 zakona, da veljajo za vse uslužbenca, ki so bili na dan 1. julija 1931 še aktivni, samo določbe novega zakona ter da novi zakon v nobeni določbi ne predvideva ugodnosti dve in pol vojnih let. Vsled tega je ta rešenja razveljaviti in dve in pol vojni leti črtati.

O teh pritožbah Glavne kontrole bo torej razsojal Državni svet.

Z razsodbami na pr. št. 25281 od 9. decembra 1933, 13490 od 22. maja 1934, 13492 od 22. maja 1934 (takih razsodb imamo še več) je V. odeljenje pod predsedstvom državnega svetnika g. Škarje Ivana razsodilo, da se ima v smislu sklepa splošne seje Državnega sveta z dne 23. septembra 1923 računati dnevničarska služba v rok za pridobitev pravice na penzijo in odmeriti penzija, čeprav so bili nastavljeni po 1. septembru 1923 in torej niso imeli 10 let regulirane službe, pač pa so imeli z vračunanjem dnevničarske službe skupno nad 10 let. V teh in mnogo sličnih slučajih je V. odeljenje Državnega sveta razsodilo pozitivno v smislu sklepa splošne seje Državnega sveta in se postavilo na stališče, da se dnevničarska služba vračuna v rok po čl. 121 zakona.

Sedaj pa citiramo negativne razsodbe:

Neki uslužbenec je bil na železnici neprekinjeno od 5. septembra 1899 do 29. julija 1933, torej skoraj 34 let. Nastavljen je bil po 27 letni neprekinjeni službi dne 30. septembra 1926, a prispevke za provizijski fond je plačeval od leta 1910.

Ko mu je prestala služba, je zaprosil za odmero penzije, pa mu je Ministrstvo odklonilo odmero penzije tako po predpisih zakona o drž. prom. osebju, kakor po predpisih delavskega pravilnika. Pritožil se je na Državni svet in Državni svet je pod št. 20.326-34 od 17. septembra 1934 razsodil, da je rešenje samo pomanjkljivo, ni pa izdal razsodbe, da se mora dnevničarska služba od leta 1910 dalje računati v rok iz § 121 ter odrediti penzija po določbah zakona.

Drugi slučaj:

Uslužbenec je služil na železnici od 28. septembra 1914, bil je član delavskega penzijskega fonda od 1. oktobra 1917, nastavljen je bil leta 1925 ter mu je služba vsled bolezni prestala decembra 1933. Ministrstvo mu je odklonilo pravico do penzije ter se je pritožil na Državni svet. Isto V. odeljenje pod predsednikom svetnika g. Škarje je v tem slučaju razsodilo, da nima 10 let regulirane službe po § 121 zakona in da se v ta rok ne računa služba sprovedena v svojstvu dnevničarja.

Lahko bi citirali še več takih slučajev, vendar mislimo, da bo za g. predsednika Državnega sveta zadostno doslej navedeno in da bo odredil, da se v splošni seji odloči vračunanje dnevničarske službe v rok za pridobitev pravice na penzijo ter tako prepreči različno razsojanje enega in istega oddelka Državnega sveta, prizadetim uslužbencem pa pripomore do njihovih pravic.

Utemeljitev tožb Glavne kontrole ne drži. Podzavljenje južne železnice se je izvršilo s sklepom Ministrstva sveta ter je bilo objavljeno z odlokom Pov. br. 3 od 22. avgusta 1923, s katerim odlokom se vsem južno železničarjem zagarantira ne samo prevzem v državno službo, marveč tudi nadaljnje vživljanje vseh dotodanjih pravic in ugodnosti, ki jih je dala južna železnica, poleg tega pa tudi vse nove ugodnosti, katere bo prinesel zakon za državne železničarje.

Sporazum o podzavljenju južne železnice je bil sklenjen v Rimu dne 29. marca 1923 ter vsebuje čl. 17, t. 21 tega sporazuma določbo, da preide vse osebe južne železnice v stalež državnih uslužbencev. Ta določba rimskega sporazuma je bila s čl. 285 finančnega zakona za leto 1924-25 odobrena. Enako je bil odobren s čl. 279 finančnega zakona za leto 1924-25 rimski sporazum in je tako dobil veljavnost zakona.

Razglas o podzavljenju in rimski akord vsebujeta torej nedvoumno določbo, da obdrže južno železničarji že vživljene pravice. Med že vživljene pravice spada tudi vračunanje dve in pol vojnih let. Ker je rimski akord dobil veljavnost zakona, ne more danes glavna kontrola osporavati vračunanje dve in pol vojnih let, zlasti ne, ker čl. 124, t. 5 sedaj veljavnega zakona točno odreja, da se prizna za penzijo tudi čas, ki je priznan s posebnim zakonom za pokojnino.

Upajmo torej, da bo Državni svet zaščitil pravice bivših južno železničarjev ter razsodil, da spadajo dve in pol vojni leti pod določbo § 124, t. 5 zakona o drž. prom. osebju.

Važna razsodba Državnega sveta glede odmerjanja pokojnin delavcem

Vsem bivšim južnoželezniškim delavcem brez razlike in tudi vsem bivšim državno železniškim delavcem, ki so bili v službi pred 28. oktobrom 1923 se mora vračunati za penzijo vsa službena doba po dovršenem 21. letu starosti in po odbitku treh let začasne službe.

Uprava pokojninskega fonda, kakor tudi Direkcija državnih železnic, ki izstavlja po pooblastilu prometnega ministra dekrete o odmeri pokojnin delavcem, je doslej ločila stare delavce v dve večji skupini:

a) v skupino starih delavcev — južno železničarjev odnosno onih državnih železničarjev, ki so bili na železnici pred 28. oktobrom 1923 — kateri niso bili člani nobenega provizijskega zavoda. Vsem tem železničarjem je priznala članstvo v novem pokojninskem zavodu na podlagi določbe čl. 181 t. 4 ter jim je vračunala vsa službena leta po odbitku treh let začasne službe za odmero procentne pokojnine;

b) v skupino starih delavcev — enako južno železničarjev odnosno onih državnih železničarjev, ki so nastopili službo pred 28. oktobrom 1923 — ki pa so bili že člani tedaj obstoječih provizijskih zavodov. Tem pa je priznala za odmero penzije samo leta članstva v prejšnjih zavodih ter jim ni priračunala prejšnje službene dobe.

Vsled takega tolmačenja pravilnika so bili občutno prizadeti vsi oni delavci, ki so se zavedali potrebe starostnega zavarovanja ter so pristopili v provizijske fonde, ko jim je bilo to po tolmačenju direkcije z dne 7. maja 1925 zopet omogočeno. Leta in leta so morali čakati preje ne po lastni krivdi na sprejem v pokojninski zavod in sedaj pri upokojitvi pa so bili vsled tega še občutno prizadeti, ker jim prejšnjih službenih let uprava ni hotela všteti. Uprava je vse njihove prošnje odklanjala z motivacijo, da velja ugodnost vračunanja vseh službenih let za penzijo samo za one, ki sploh niso bili člani prejšnjih provizijskih zavodov pred 1. julijem 1930.

Državni svet se je postavil na drugo stališče ter je v zadevi delavca S. razsodil:

Preračunanje eksekutivne službe za odmero penzije od položajne doklade

Morda se bo zdel ta naslov čuden, odnosno članek nepotreben vsem železničarjem, ki so dočakali zakon iz leta 1931, češ, saj je vendar zakon popolnoma jasen in točno predvideva, da se mora v slučaju dvojne vrste službe eksekutivna preračunati v neeksekutivno.

Res, zakon je popolnoma jasen in ne dopušča nikake dvoumnosti ali drugačnega tolmačenja, vendar je glavna kontrola začela vlagati pritožbe proti preračunanju eksekutivne službe v neeksekutivno, za odrejanje penzije od položajne doklade v vseh onih slučajih, v katerih uslužbenec nima 10 let eksekutivne službe.

Vsled tega naj služijo te vrstice kot pripomoček za definitivno razčiščenje tega vprašanja in kot dokaz, da se mora za odrejanje procenta položajne doklade vsa eksekutivna služba preračunati v neeksekutivno.

Zakon iz leta 1931 je večinoma verna kopija določb zakona iz leta 1923. Razlika glede odmere penzije opazimo v zakonu iz leta 1931 ravno v vprašanju odmere penzije od položajne doklade. Zakon iz leta 1931 točno predvideva, kako se odreja penzije od osnovne plače ter odloča § 130 tega zakona, da se vsem uslužbencem državnih prometnih ustanov, neoziraje se, kakšno službo vrše, odmeri za prvih 10 let 50 % penzije od njihove plače. Še le po 10. letih pa se razlikuje procent penzije, če kdo služi v eksekutivi od procenta, ako služi v neeksekutivi. Vsled tega za odrejanje procenta penzije osnovne plače uslužbenec ne more zahtevati preračunanje eksekutivne za čas pod 10. leti.

Popolnoma drugače pa so določbe zakona glede odrejanja penzije od položajne doklade. Vse te določbe so vsebovane v § 131 zakona. Glavna razlika napram § 130 je že ta, da dobi vsak uslužbenec pravico na položajno doklado še le po 15 letih eksekutivne službe, odnosno 17. letih neeksekutivne službe.

Ako zakonodajec ne bi hotel odobriti preračunanje eksekutivne, bi gotovo določil za obe vrsti službe isto začetno čakalno dobo in ne bil ločil že pri začetni dobi obe vrsti službe. Poleg tega pa zakon iz l. 1931 v čl. 131 v zadnjem odstavku brez vsake omejitve odreja:

»Ob upokojitvi uslužbenca, ki je služil tako v eksekutivni službi,

iz rešenja je razvidno, da je bil tožitelj v železniški službi neprekinjeno kot delavec od 28. junija 1918 do 13. aprila 1934. Dalje je razvidno, da je bil tožilec od 1. oktobra 1925 član penzijskega fonda za služitelje in pomožne uslužbenca državnih železnic kakor tudi, da je bil sprejet za člana fonda po čl. 128 t. 1 pravilnika o pomožnem osebju od 1. julija 1930. Vsled tega se mora v konkretnem slučaju za oceno vprašanja pravice na osebno pokojnino vpoštovati določbo t. 4, čl. 181 delavskega pravilnika iz leta 1933. Ta odredba pa predvideva, da se morajo ti uslužbenci sprejeti za člane fonda in po teh odredbah se mora tem delavcem priznati za penzijo vsa prejšnja delavska služba po dovršenem 21. letu starosti in po odbitku treh let začasne službe s tem, da plačajo za priznani čas prispevke kakor jih predvideva pravilnik.

Ker g. minister povodom izdaja tega rešenja pri oceni, ali ima tožitelj pravico na osebno pokojnino, ni upošteval odredbe t. 4, § 181 pravilnika in ni na podlagi te odredbe ugotovil, ali ima tožitelj po odbitku treh let začasne službe 12 let delavske službe in ali na podlagi tega v smislu čl. 131 v zvezi s čl. 181 navedenega pravilnika izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice na osebno pokojnino, temelji rešenje na nepopolnih ugotovitvah in se mora kot tako razveljaviti na podlagi čl. 26 zakona o Državnem svetu.

Slično je razsodil Državni svet tudi v drugem konkretnem primeru ter iz teh razsodb sledi, da se mora priznati ugodnost čl. 181, t. 4 vsem onim delavcem, ki so bili na železnici pred 28. oktobrom 1923, čeprav so še pred 1. julijem 1930 pristopili v delavski penzijski fond. V kolikor uprava pokojninskega fonda pri sestavi rešenj tudi sedaj ne bi upoštevala tega stališča, se bodo morali prizadeti pritožiti na Državni svet, da si na ta način pridobe ugodnost vračunanja vseh službenih let izvzemši prvih treh.

kakor v kateri drugi službi, se odmeri pokojnina za eksekutivna leta službe na podlagi 25 let, za ostali čas pa na podlagi 30 let.«

Že ta določba sama dokazuje neosnovanost pritožb Glavne kontrole, ker zakon izrecno predvideva preračunanje ene službe v drugo v razmerju 25 : 30, ter gornja določba ne vsebuje nikake omejitve desetih let.

Državni svet se je že večkrat bavil s sličnimi pritožbami Glavne kontrole ter je doslej razsojal:

Eksekutivna služba je beneficirana služba tudi v pogledu pravice na pridobitev penzije, ker se v eksekutivni službi dobi polno penzijo že po 25 letih, med tem, ko se v neeksekutivni službi pridobi šele po 30. letih. Če se izvrši pretvoritev eksekutivne službe v neeksekutivno tudi za čas pod 10 let, ni s tem kršen noben predpis zakona, ker je s tem realizirana samo ugodnost, ki jo vživa eksekutivna služba tudi v pogledu penzije.

Ta razsodba še bolj potrjuje naše stališče, da se ne da in ne sme zadnji odstavek čl. 131 zakona tolmačiti drugače kot tako, da se mora v vsakem slučaju dvojne službe neoziraje se, koliko časa je trajala ena ali druga, za odmero procenta penzije od položajne doklade preračunati vsa eksekutivna služba v neeksekutivno in na to šele odmeriti procent penzije.

Važno je to za vse ono osebje, ki je po zakonu iz leta 1923 postalo eksekutivno, pa je to pravico z zakonom iz leta 1931 izgubilo. Vse kretniško osebje, prometni uradniki, vozovni pregledniki, progovni mojstri, desetarji, progovni čuvaji itd. so bili po starem zakonu eksekutivni 7 let in 8 mesecev ter se jim mora ta služba za odrejanje procenta penzije od položajne doklade preračunati v neeksekutivno.

V vsako delavsko stanovanje naš delavski tisk!

Željezničari — članovi Bolesničkog Fonda Direkcije Zagreb!

6. decembra o. god. obaviti će se izbori novih skupština za naš Bolesnički fond, koji će njime upravljati kroz daljnjih tri godine.

Smatrajući Bolesnički Fond važnom ustanovom, kroz koju se za željezničare — ako se njome razumno i pošteno upravlja — može mnogo dobro i korisna postići odlučili smo, da ovoga puta u **izbore idemo, da se borimo za naš program** i da u ovim izborima sigurno pobjedimo, kako bi naš program došao do izražaja.

ŽELJEZNIČARI!

Odlučivši se za sudjelovanje u izborima, mi vam moramo reći sljedeće: U našem Bolesničkom fondu već punih deset godina gospodare predstavnici Udruženja nacionalnih željezničara i brodara. Kakovo je to njihovo gospodarstvo, to svi, koji smo se fondu obračali za pomoć, vrlo dobro znamo: liječnička njega, lekovi, bolnička, sanatorijska i kupališna liječenja, isplata hranarine, zubna njega i t. d., sve to **ne može da nas zadovolji!** Dok se predstavnici radnika u drugim sličnim ustanovama trude, da se materijalna i moralna prava članova — radni i namještenika — u postojećim teškim životnim prilikama ne smanjuju, već protivno — uvećavaju, dotle su podavanja iz našeg Fonda, radi nesposobnosti predstavnika Udruženja da ih brane, sve manja i manja. Postupak prema bolesnim i pomoći tražećim željezničarima u našem fondu daleko je gori nego u ostalim ustanovama radničkog i namješteničkog osiguranja:

Lijekovi ne propisuju se prema potrebi, koji iziskuje bolest člana, već prema raspoloživim »kreditima« odnosno famoznoj »crvenoj knjižici«.

Dok okružni uredi isplaćuju hranarinu za sve dane u mjesecu, naš fond je isplaćuje samo za takozvane radne dane.

Bolnička, sanatorijska i kupališna liječenja naših članova čini se ovisnim o »raspoloživim kreditima«, a ne potrebama članova.

Dok članovi ostalih socijalnih ustanova, ako su sa postupkom liječnika ili činovnika nezadovoljni, imaju pravo i mogućnost žalbe na više instance, kod nas je to nemoguće: Ako se žalba i podnese, nju ne riješava zainteresirani forum, već je riješava bilo poslodavac bilo njegov eksponent u licu člana i funkcionara Udruženja N. Ž. i B. koji neće svog »druga« u fondu izvrnuti odgovornosti i kazni.

I tako redom. — Opravdanih prigovora postojećim prilikama u našem Bolesničkom fondu, koji idu posve na dušu »Udruženja« imade na pretek.

ČLANOVI BOLESNIČKOG FONDA!

Prigodom predstojećih izbora novih skupština pruža nam se prilika, da dosadašnju nevaljalu upravu iz našeg bolesničkog fonda u nepovrat najurimo, a na njeno mjesto postavimo ljude sa više sposobnosti i sa više ljubavi za naše potrebe. To smo dužni učiniti u interesu života i zdravlja našeg i naših familija. Bila bi to neoprostiva pogreška prema samima sebi, ako ne bi dali izraza našem raspoloženju protiv dosadanje uprave fonda i njenog nosioca, a to je »Nacionalno Udruženje željezničara«. Dok su oni u Fondu, nema izgleda na poboljšanje, već samo na pogoršanje prilika u njemu. Kranje je vreme, da se tim nacionalnim dovikne: gospodo, dosta nam je bilo vaše brige za nas, nećemo više da nas u toj prevažnoj socijalnoj ustanovi zastupate vi! Gdje je

rezultat vaše brige, stalno nazadovanje i pogoršanje baš u najpotrebnijem momentu, kada je uslijed slabih materijalnih strana u ovoj teškoj privrednoj depresiji znatno poskoćio procenat obolenja kod članova i njihovih porodica. Pokažite bilancu Vašeg rada, kojeg ste za svo vrijeme kroz deset godina radili!?

Zar to, što danas ni jedan radnik nezna, kolika mu je hranarina kada je bolestan?

Zar to, kada nesreća u bolesti ga primora da ide u bolnicu, mu istu naplaćujete od njegove jadne hranarine, a njegova djeca kod kuće skapava od gladi?

Zar to, kada oboli član ili član njegove porodice pa zove liječnika u kuću, a taj ne dodje, te je prisiljen da zatraži privatnog liječnika (ako imade novaca) te zatraži od fonda povrat izdatka, Vi ga odbijate sa motivacijom: **Trebali ste zvati rajonskog liječnika fonda?**

Zar time, što ste za 50% i 75% pogoršali liječenje zubi te proglasili, da je to luksus?

Zar time, ako je članu porodice potrebno sanatorijsko ili banjsko liječenje, da mora član sam kao svoj doprinos položiti određenu sumu?

Zar time, da članu Bolesničkog fonda koji se dodje liječiti protiv bolesti tuberkuloze, pluća i t. d. u mesto, da ga pošaljete na trošak fonda u sanatorij, dadeite lijek, koji vrijedi toliko da se bolesnika utješi, a nakon stanovitog perijoda liječenja ovako »vrijednim lijekovima« mora na nadpregled i onda po stanovitom § proglašen je nesposobnim za službu?

Zar time što uz ostale socijalne kulturne i ekonomske institucije želite i bolesnički fond pridržati za sebe kao, da je to Vaš monopol?

ŽELJEZNIČARI!

Udruženi članovi fonda sviju kategorija svijesni si svoje družnosti i odgovornosti prema vama riješili smo, da prigodom izbora dne 6. decembra o. g. glasamo za listo svijesnih i nezavisnih kandidata, kojima su potrebe željezničara osiguranika fonda vrlo dobro poznate. Riješili smo, da ćemo se boriti:

Za punu samoupravu Bolesničkog fonda, kako finansijsku tako i administrativnu!

Da se radnicima isplaćuje hranarina za sve dane u mjesecu!

Da bolnicu plaća bolesnički fond!

Za punu opskrbu u liječilištima i banjama!

Za što skoriju gradnju sanatorija za tuberkulozne!

Za besplatno liječenje zubi, kao je bilo ranije!

Da mogu radnici nakon penzionisanja ostati i dalje članovi fonda, sa istim doprinosom!

ŽELJEZNIČARI!

Postavljenje ovog programa daje nam pravo, da vas pozovemo u solidarnu borbu za njegovo oživotvorenje, a vama dužnost, da se našem pozivu neoglušite već na dan izbora **svi glasate sa glasovnicom na kojoj je prvi**

Dr. KRUPAJ POSIP!

Dr. Krupaj Josip pruža nam garanciju kao čovjek i kao ispravan službenik, da će us pomoć ostalih naših delegata naš program, kojeg smo vama postavili i za kojeg tražimo Vaše povjerenje, moći ostvariti!

Prijetnja protivnika, koje će on sigurno upotrebiti, ne treba se bojati! **Glasanje je tajno!** Nitko nema pravo, da vama dituje za koga treba glasati a još manje, da vas pozove na odgovornost radi predanog glasa. Svakog, koji bi vam se prijetio, javite akcionom odborom!

Drugovi svijesno u borbu i pobjeda neće izostati.

Kandidaciona lista

za izbore skupština za bolesnički fond

A.) Skupštinari.

1. Dr. Krupaj Josip, v., savjetnik (Direkcija Zagreb)
2. Kmet Franjo, laktirer (Radionica Zagreb)
3. Černigoj Josip, mašinovodja (Ložionica Zagreb gl. kol.)
4. Čvrtković Filip, vozovodja zvan. II. (Zagreb gl. kol.)
5. Šoljčić Stjepan, činovnik IX. (pomorska uprava Split)
6. Janežić Dragutin, ložać zv. II. (Ložionica Zagreb gl. kol.)
7. Stanišić Drago, zvan. I. pregledač kola (Zagreb gl. kol.)
8. Tvrdenić Marko, činovnik (Srpske Moravice)
9. Jugović Franjo, radnik IX. sekcije (Nova Gradiška)
10. Dragosavić Aleksije, bravar (Ložionica Gračac)
11. Balen Mijo, zvan. I. pregledač kola (Slav. Brod)
12. Kraguljac Oskar, savjetnik, šef službe (Zagreb-Sava)
13. Flajšer Josip, stolar (Radionica Zagreb)
14. Šošarić Stjepan, čin. IX. mašinovodja (Ložion. Zagreb gl. k.)
15. Vidović-Brlić Gjuro, remenar (Radionica Zagreb)
16. Frković Nikola, zvan. II. konduktor (Zagreb gl. kol.)
17. Vučinić R. Rade, I. ložać zv. II. (Ložionica Srpske Moravice)
18. Jovanović Petar, kontrolor (Ložionica Zagreb-Sava)
19. Krnić Franjo, činovnik-vozovodja (Šibenik)
20. Ing. Jeltović Dimitrije, savjetnik, šef sekcije (Sisak)
21. Špišić Mijo, zvan. I. mašinovodja (Ložionica Sisak)
22. Sontaki Dragutin, bravar (Radionica Zagreb)
23. Horvat Antun, konduktor (Varaždin)
24. Ptičar Ljudevit, ložać služitelj II. (Ložionica Zagreb-Sava)
25. Riehl Ivan, poslovođa (Ložionica Zagreb gl. kol.)
26. Vujičić Aleksander, čin. VIII. prom. (Zagreb-Sava)
27. Pečnik Stjepan, bravar (Radionica Zagreb)
28. Ing. Domančić Šime, povjerenik, šef ložionice (Split)
29. Koprivec Franjo, čin. IX. mašinovodja (Ložionica Slav. Brod)
30. Ivić Valent, strojobravar (Ložionica Zagreb gl. kol.)
31. Mrzljak Vlado, kontrolor, saobr. od. (Direkcija Zagreb)
32. Borojević Drago, vozovodja (Banjaluka)
33. Žulj Josip, tokar (Radionica Zagreb)
34. Petrović Gjuro, mašinovodja čin. IX. (Ložion. Srp. Moravice)
35. Požun Mihajlo, zapisivač kola zvan. I. (Zagreb-Sava)
36. Vucelić Božo, vozovodja (Ostjck)
37. Ing. Stjepko Maks, savjetnik Gradj. odel. (Direkcija Zagreb)
38. Trnski Ivan, konduktor (Zagreb gl. kol.)

39. Paušler Aleksandar, tokar (Radionica Zagreb)
40. Erić Gjuro, zvan. I. mašinovodja (Ložionica Osijek)
41. Riž Luka, čin. VIII. (Novska)
42. Sviben Blaž, manevrista (Zagreb gl. kol.)
43. Ing. Peteln Karlo, šef I. sekcije (Zagreb)
44. Radeka Milan, konduktor zvan. I. (Zagreb gl. kol.)
45. Abramović Vid, nadzornik pruge I. sekcije (Zagreb)
46. Horvat Stjepan, II. kontrolor (Direkcija Zagreb)
47. Lušetić August, revizor (Direkcija Zagreb)
48. Kovačić Stjepan, kontrolor (Radionica Zagreb)
49. Granatić Blaž, ložać zv. II. (Ložionica Zagreb gl. kol.)
50. Berbradić Spiro, radnik (Ložionica Zagreb gl. kol.)

B.) Zamjenici.

1. Baraga Maks, kotlar (Radionica Zagreb)
2. Lekić Mijo, dnevničar strojovodja (Ložionica Zagreb gl. kol.)
3. Stanić Pavao, v. kontrolor rač. odel. (Direkcija Zagreb)
4. Bičanić Franjo, vozovodja zvan. I. (Ogulin)
5. Rom Stjepan, ložać zv. II. (Ložionica Zagreb gl. kol.)
6. Malnar Dragutin, radnik (Gračac)
7. Jakovina Anton, bravar (Ložionica Zagreb gl. kol.)
8. Butković Marko, vozovodja čin. IX. (Zagreb gl. kol.)
9. Sirovac Stjepan, kovač (Ložionica Varaždin)
10. Jugović Matija, kontrolor (Direkcija Zagreb)
11. Stiplošek Vatroslav, mašinovodja zv. I. (Ložion. Zagreb gl. k.)
12. Drašković Nikola, konduktor zvan. II. (Zagreb gl. kol.)
13. Zagodec Mijo, stolar (Ložionica Sisak)
14. Mrvoš Marko, nadzornik pruge (Bos. Krupa)
15. Crnković Stjepan, kontrolor (Koprivnica)
16. Kastelic Josip, zvan. II. (Zagreb-Sava)
17. Bogdan Ivan, ložać zv. II. (Ložionica Zagreb gl. kol.)
18. Rudan Stanko, vozovodja čin. X. (Srpske Moravice)
19. Kirinić Slavo, limar (Radionica Zagreb)
20. Svetelšek Franjo, čin. IX. (Split)
21. Grubišić Ivan, zvan. II. konduktor (Zagreb gl. kol.)
22. Pešut Franjo, činovnik (Zagreb gl. kol.)
23. Gjurić Antun, kočničar (Novska)
24. Lubina Simo, mašinovodja zvan. II. (Ložionica Zagreb gl. kol.)
25. Abt Mijo, pregledač kola (Zagreb gl. kol.)

Gdje dobijem kuvertu i gdje glasam?

Svaki aktivni službenik i radnik dobije kuvertu kod svoje službene jedinice.

Pružni radnici dobiju kuverte od nadglednika pruge.

Svaki član Bolesničkog fonda mora predati glasovnicu osobno, i to u četvrtak, dne 6. decembra (prosinca) o. god. od 8 do 14 sati! Glasovnica mora se predati u zatvorenoj službe-

noj kuverti kod svoje službene jedinice komisiji koja je u tu svrhu imenovana.

Pružni radnici glasaju u četvrtak, dne 6. decembra o. god. kod komisije svoga pružnog nadglednika; u sjedištu sekcije pa glasaju kod komisije u sekciji.

Ložioničke ispostave su također samostalne izborne jedinice.

Svaki radnik i službenik, koji stane izvan svojeg službenog mjesta, mora doći u četvrtak, dne 6. decembra u svoju službenu jedinicu i tamo

komisiji predati osobno u zatvorenoj kuverti glasovnicu, na kojoj je prvi

dr. Krupaj Josip.

Putem pošte ili po drugim licima nemože se glasati.

Još jednom: **Izbori su tajni!**

Glasati moram lično kod komisije svoje službene jedinice! Glasovnicu stavim u službenu kuvertu bez svakoga potpisa, zatvorim ju i četvrtak, dne 6. decembra 1934 između 8 i 14 sati predam komisiji! **Moja dužnost jeste da dodjem osobno i neodložno na biralište!**

Strojvodje — ložaci — vozoprato osoblje

Naša služba je jedna od najtežih i najodgovornijih na željeznici. Mi imademo najviše interesa, da bolesnički fond bude zaista prava socialna institucija, koja će nam u vreme bolesti pružiti sve potrebno za što skorije ozdravljenje!

Da će bolesnički fond biti zaista naš, u kojemu ćemo odlučivati mi osigurani članovi potrebno je, da izvojujemo njegovu samoupravu, a da se to ostvari potrebno je, da na dan 6. decembra pridjemo jednodušno na glasanje te glasamo sa glasovnicom, na kojoj je prvi dr. Krupaj Josip.

I na vama vozoprato osoblju je da ovoga puta ne ostajete malodušni i sa mnogima izgovorima teške službe i t. d. ostanete po strani, već da kompaktno dodjete na glasanje, jer naročito vama potreban je dobar bolesnički fond koji će vama pružiti u vašoj, svima nepogodama izvrnutoj teškoj službi, sve potrebno za očuvanje vašega zdravlja.

Radnici — kvalifikovani i nekvalifikovani

Tražimo:

1. hranarinu za sve dane u mjesecu,
2. plaću ili hranarinu za vrijeme ambulatnog liječenja,
3. povratak starih prava za liječenje zubi,
4. prava da i nakon penzionisanja ostanemo članovi bol. fonda,
5. samoupravu fonda i dobro gospodarstvo u njemu!

Zato ćemo svi glasati za listu, na kojoj je prvi dr. Krupaj Josip, a drugi Kmet Franjo, koji je uz ostale naše drugove garancija, da će se u fondu upravljati na korist članova fonda.

Bolesnički fond željezničarima!

6. decembra o. g. pasti će odluka, tko će da upravlja i vrši uticaj na politiku našeg osiguranja za bolest i nesreće kroz daljne 3 godine: da li željezničari, kojima je uistini stalo da se prilike u Bolesničkim fondovima poprave i učine za njih korisnima, ili pak sile, koje su plod jedne političko-egoistične doktrine, koja sa željezničarima i njihovim ustanovama neima ništa zjedničkoga? Da li će u Bolesničkom fondu zavladati željezničari kao željezničari, ili će pak zavladati klike, koje se kriju pod firmom »nacionalnih željezničara«!

Mi se nadamo i vjerujemo, da je to klikaštvo već dovoljno kompromitirano i dovoljno razgoličeno i, da više ne će biti kadro, da i koga povede sa sobom. Već i slepcima mora biti jasno, da radi njega grezemo u moralnu sramotu i da nam donosi materijalnu štetu. Posve svjež je slučaj Tumpeja, velikog protagoniste »nacionalnih željezničara«, koji je svoju stranačku kliku ponudio klerikalcima i tražio od njih 20 hiljada dinara. Koliko još imade takvih Tumpeja među »nacionalnim željezničarima« teško znati. Slučaj u Mariboru je samo mali odblesak prilika i ljudi, koji se kriju iz firme »nacionalnih željezničara«. Zar da nas takvi zastupaju u Bolesničkim fondovima? Ne i ne! Oni su kadri samo da nam škode, a ne da koriste. To vide svi željezničari! To vide i sami raniji protežeri »nacionalnih«: hrpimice ostavljaju to društvo i rešeni su, da u zajednici sa svjesnim i čestitim željezničarima spase što se još spasiti može.

Svjesni i čestiti željezničari za-

grebačke Direkcije istakli su svoju samostalnu kandidatsku listu sa dr. Krupajem kao nosiocem. Dr. Krupaja znaju željezničari kao savjesnog i objektivnog službenika, koji je od klikaštva i izobličavanja prave volje željezničara uvijek zazirao. On je pošten nosioc na čelu poštenih željezničarskih kandidata. A može li biti nekoga, tko ne će dati svoj glas za pravicu i poštenje? Može li biti nekoga, tko ne bi želio izmjeni i poboljšanje stanja u Bolesničkom fondu? Da: protivno mogu da žele samo ljudi, koji su za današnje kaotične prilike krivi i kojima one nose neke pogodnosti! Nu tih je malo. Ti će kod ovih izbora ostati u velikoj manjini. Njihovim ljepim ali praznim riječima ovooga puta više nitko povjerovati ne će. Oni će ovooga puta dobiti nepovrativ no-gomet.

Željezničari! Na dan izbora pristupite i izvršite Vašu dužnost. Ne ignorirajte tu dužnost, jer time ignorirate samog sebe! Bolest je zlo, koje može svakooga da stigne. Kad obolimo, potreban nam je savjestan liječnik, savjesna njega i dobar lijek. Sve to pruža nam se danas samo djelomično. Nikako ne u mjeri u kojoj bi se to moglo i moralo biti. Za sve naše vapaje i proteste dosadnja uprava »nacionalnih željezničara« nit je marila, nit je imala volje, da ista učini na bolje. Bio bi teški grijeh, ako bi našom apstinencijom ili pak zavedenošću omogućili, da u fondu ostane sve pri starom. Svako od nas treba da izvrši svoju dužnost i da glasa sa glasovnicom, na kojoj je nosioc dr. Krupaj.

Sa industrijskih pruga

Redukcija plata kod državnog preduzeća »Šipad«

31. oktobra o. g. došao je generalni direktor »Šipada« u Drvar. Odmah su bili pozvani radnički povjerenici za željeznicu i pilanu, kojima je generalni direktor nakon objašnjavanja o teškom položaju u kojem se preduzeće nalazi izjavio, da su primorani reducirati plate svima radnicima za 7½%. Ili ako radnici na ovo snižavanje nebi pristali moraće obustaviti pogon, jer da je preduzeće deficitno za oko 5,000.000 dinara godišnje. Izjava g. generalnog direktora djelovala je na radničke povjerenike i na radnike kao grom iz vedra neba. Oni su svjesni, da su uložili maksimum truda a da preduzeće bude u mogućnosti dati zaposlenja velikom delu ovdašnjeg siromašnog pučanstva najpovisnijih krajeva naše države.

Radnici su razumili nametnute veće dužnosti, razumili su sistematsko snižavanje plata, a to su razumeli samo u cilju, da se preduzeće održi, jer radnici veoma dobro znadu, da su i oni sastavni dio preduzeća, ali kad su do sada žrtvovali sve za opstanak preduzeća, sada kad je u pilani povećan kapacitet proizvodnje za 40%, i sada kad su željezničari pretrpili jednu osjetljivu redukciju od 35%, te kad su im nametnute mnogo veće dužnosti, sada oni ne mogu razumjeti, da se i pored svega toga ponovno skidaju i tako mizerne plate.

Radnički povjerenici odmah su izvjestili sve nadležne o namjeri preduzeća i zamolili intervenciju. Od strane Radničke komore, Centralnog sekretarijata radničkih komora i Centralne Ursa učinjena je lična intervencija kod g. Ulmanskog, ministra šuma i rudnika, ali sve bez uspjeha.

Konačno su radnički povjerenici na zajedničkoj sjednici, održanoj dne 10. novembra, doneli zaključak, da se pošalje deputacija, koja će izložiti merodavnim teško stanje ovdašnjih radnika i zamoliti, da se redukcija opozove. Sva dokazivanja, svi argumenti nisu naišli na razumevanje, nego se je ostalo pri tome, da se plate skinu. I ako su predstavnici radnika gospodi dokazivali, da će se sa redukcijom plata zlo povećati, i da će ona poostrići krizu i dovesti do beskonačnosti, dokazivali su da je že-

leznica za god. 1933 imala čisti dobitak od oko 4,000.000 dinara, dokazivali su da je u strugari (pilani) proizvodnja povećana za oko 40%, i dokazivali su da uopšte na radniku nije krivnja za loše stanje preduzeća, a nisu uspjeli.

Sve ovo nije pomoglo, sve je to ostalo u uspomeni gospode ali plata se mora skidati, jer drugoga izlaza nema!

Deputacija je posjetila dne 12. o. mj. gospodina ministra šuma i rudnika. Izložila mu teško stanje radnika na području Šipadovih preduzeća i zamolila ga da se od strane ministarstva nastoji Upravnom odboru Šipada narediti, da se redukcija opozove. Sva svoja izlaganja deputacija je gospodinu ministru podkrepila dokazima i pored usmenih izveštaja podneli su i rezoluciju, kojoj su naveli sve podatke o povećanoj produkciji preduzeća, kao i o ranijim redukcijama plata.

Sve izlaganje nije naišlo ni kod nadležnih na i konačno je od strane nadležnih data izjava da se u Šipadovim preduzećima mora napraviti godišnja ušteda za 3,500.000 dinara.

Kako je bilo nemoguće radnicima podneti izvještaje usled zabrane zborova do 21. o. mj. usled tragičnog događaja, to su radnički povjerenici skupštinu sazvali za dne 23. o. mj., na kojoj će podneti izvještaje, da radnici dadu svoju konačnu odluku.

Ovooga puta radnici će i sami uviditi nemogućnost svoje odlučne obrane, iz dva razloga: Prvo što je decembar mjesec i zima na prađu, a drugo što su postojeće sindikalne organizacije preslabe a da uzmu svu odgovornost na sebe.

Zato preporučamo radnicima Šipada, da se organizuju, i čvrsto povežu u jaku i otpornu grupu i kad dodju momenti, da traže svoja prava. Drugoga izlaza za sada iz ove situacije, koja je prosto nametnuta, nema. Pamet u glavu i jačajte svoju organizaciju i putem jake organizacije u borbu za prava na život.

Funkcioner.

Jadi pružnih radnika u zimi

Dolazi zima a snjmom obnavljaju se i svi naši jadi, koji nas već godinama svake zime snalaze: besposlica... Još u ranim jesenjim mjesecima počelo se »svetkovati« radi uštede na odobrenim kreditima, t. j. da bi se moglo raditi čim dulje u zimu. Zime još neima, ali pružni radnici su ipak već u velikom broju na »besplatnim« dopustima. Ranije nas se tješilo, da ćemo raditi možda čak do Božića, sada pak stvarno u pojedinim sekcijama ne radi se već od Svih svetih. Raditi će se svega po 4—5 dana u mjesecu, a to znači mjesečna zarada od najviše Din 75.— do 100.—, od koje ali nikakve vidljive koristi, jer se ista u cjelosti polaže za prinose: Penzioni fond, Bolesnički fond, porez itd. Koji će ipak imati sreću i raditi ako 10 dana u mjesecu, dobiti će isplaćeno 100 do 150 dinara. Kako će s tim iznosom da preživi, o tome si ne treba praviti iluzije. Zapravo gore nego posve besposlen radnik, koji bude pomognut od svoje općine ili od Berze rada. Kod toga još nekako, kad bi taj radnik bio sam: on je istovremeno obdaren i sa brojnim članovima obitelji. Poznata je poslovice: gdje je siromaštvo tu su i djeca. Kod pružnih radnika je zaista tako. Od svih željezničara oni su najbogatiji — djecom. To je i razumljivo. Oni su najviše poštjeni i odani majci prirodi. Pored sve svoje bijede oni još neznaju za teoriju o jednom ili dvoje djece, oni još neznaju, kako se može ograničiti dolaženje na svijet tih novih bijednika. Još uvijek religiozni oni vjeruju, da će i njihovi crvici — kao što je to bilo sa djecom njihovih otaca — bog zaštititi. Ne...

O nevoljama i bijednom životu pružnih radnika trebalo bi više voditi računa. Nadležni bi morali znati i uvažiti, da je velika većina pružnih radnika pravi proleter, koji je — ako ne zaradi barem 400 do 500 dinara u mjesecu — osuđen na formalno gladovanje. Obično se smatra, da su pružni radnici u najboljem položaju, jer da su to »seljaci, koji imaju kuću i grunt« i mogu da prežive. Malo nas je, koji imamo kuću, a još manje koji imamo grunt. Pa i taj grunt u pravilu ne predstavlja nikakvu vrijednost: ili je posve neznan ili pak neima nikakve kvalitativne vrijednosti. Ta zar bi seljak napustio svoju rodnu grudu i pošao trbuhom za kruhom, kad bi te grude bilo dovoljno i kad bi imala svoju bar malo rentabilnu vrijednost? Nebi! Pošli smo u pružne radnike uslijed bijede i nevolje, u koju nas je sve više dovodila naša neimaština. Nikakve prednosti mi neimamo pred proleterom beskućnikom. Naše životne prilike su, ako smo neuposleni po nekoliko zimskih mjeseci, stvarno još i teže. Prisiljeni smo živjeti na selu, gdje nam niti tko hoće niti može pomoći.

Mi pružni radnici ne tražimo ništa drugo, već redovan i solidno plaćen rad kroz sve radne dane u mjesecu. Mi ne tražimo, dakle, nikakvu milostinju i nikakvu naročitu uvidjavnost. Tražimo rad, koji je potreban željeznici, tražimo zaradu, od koje ćemo zajedno sa našim familijama moći živjeti. To neka nam se da! To je željeznica dužna da nam da! Za to smo tu.

Pružni radnik.

Savez saobraćajnih i transportnih službenika za Šipadove željezničare

Kako smo već javili, posebna deputacija predstavnika SSTSRS i radničkih povjerenika intervenisala je kod g. Ministra šuma i rudnika te mu predala posebnu pretstavku slijedećeg sadržaja:

U ime sviju radnika zaposlenih kod preduzeća Šipad čast je potpisanoj organizaciji i radničkim povjerenicima podneti Vam sledeću pretstavku:

Vama je veoma dobro poznato, da je pilana u Drvaru za vreme od osam sati rada u tri smene rezala po 750 kubnih metara gradnje, dok je danas za sedam sati u tri smene postignut kapacitet proizvodnje od 1100 kubnih metara.

Vama je poznato da je željezničko osoblje u aprilu mjesecu 1932 godine pretrpilo redukciju plata od prosečno 35%, i da je posle toga kapacitet saobraćaja povećan za oko 30%. Ujedno Vam je poznato da je tom prilikom osim ove redukcije svemu osoblju skinuta mesečna plata i sve što je sa njom u vezi na osnovu postojećih zakonskih propisa.

Vama je poznato na osnovu dokazanih podataka, da je željezničko osoblje iskorišćavano za osam puta više nego li osoblje državnih željeznica, i da je na radnike u pilani nametnut rad za celih 30% više nego do godine 1933.

Pored toga poznato Vam je gospodine ministre da šumski radnici rade neograničeno dugo za prosečnu nadnicu od 15 dinara na dan.

I pored svih okolnosti Upravni odbor Šipada doneo je odluku da se radničke i nameštenečke plate snize za 7½%, koju je odluku gospodin generalni direktor izjavio predstavnicima radnika dne 31. oktobra o. g. u Drvaru.

Radnici su sve dosadnje redukcije kao i nametnuti sistem rada razumili obzirom što je drvna industrija dovedena do veoma lošeg položaja, razumeli su da i oni kao sastavni deo toga preduzeća moraju žrtvovati u teškim vremenima svoj obol za opstanak preduzeća od kojega žive, jer se i radnici smatraju kao živi kapital toga preduzeća, ali danas kad je konstatovano, da pilana radi sa manje radnika za jednu trećinu više nego prije, danas kad je željeznički sa-

obraćaj povećan i kad je on bio aktivan za oko 4,000.000 dinara u 1933 godini radnici ne mogu razumeti zašto se baš od njihovih nadnica skida, da bi se možda sa njihovih grbača uravnotežio budžet loše politike.

Sve prednje konstatacije dovele su cjelokupno radništvo Šipada u očajanje, jer su sigurni u to da su za opstanak preduzeća uložili sve sile i žrtvovali sve što im je bilo u mogućnosti.

Nadalje radništvo očajava i iz tih razloga, što je sigurno, da je za prosperitet preduzeća žrtvovalo sve svoje snage i time pokazalo pozitivne rezultate u proizvodnji kako u pilani tako i na željeznici, a pored toga ostalo sa gladnim nadnicama koje jedva dostižu za najosnovnije potrebe.

Radnici su mišljenja, da za ovo državno preduzeće treba država sa svoje strane potpomoći bilo na koji način, da bi ono poslužilo i dalje socialnim svrhama, kao što se to stalno ističe.

Gospodine ministre, zastupajući radnike Šipadovog preduzeća, znajući da ste uvek bili na pomoći radnicima, obraćamo Vam se sa molbom, da bi sprečili redukciju i tako mizernih plata od kojih pojedine porodice ne mogu ni živiti.

Mi Vam se obraćamo sa punom nadom da ćete i ovooga puta učiniti sve što Vam je u mogućnosti.

Ne pozabite volilnih kuvert doma!

Kakor smo že opetovano objavili, mora voliti svak volilec osebno in to samo v četrtak, dne 6. decembra ter mora odati glasovnicu v zaprti kuverti samo pri svoji službeni ednici.

Željezničarje, ki stanujejo izven službenih edinic opozarjamo, da na dan volitev ne pozabijo uradne kuverte doma, ker bi potem ne mogli voliti, ker komisija prihodnji dan ne bo smela več sprejemati glasovnic. Za to je dolžnost slehernega železničarja, da si pripravi volilno kuverto že v sredo, da jo ne bi v naglici v četrtak zjutraj pozabil doma.

Važnejše okrožnice in navodila uprave

Služiteljev se ne sme uporabljati za hišna dela

Že večkrat so izšle okrožnice, da noben predpostavljene ne sme uporabljati za domača in hišna dela ali dela na vrstovih odnosno mestu služkinje železniškega delavca ali služitelja ter so bile predvidene stroge kazni. Zal se je še vedno uporabljalo in se še uporablja delavca za razna hišna dela, seveda po krivdi delavcev samih, ki nimajo toliko poguma, da bi vsak tak slučaj prijaviли direkciji.

Da se to poniževanje železničarjev enkrat za vselej prepreči, je Generalna direkcija izdala pod števil. Gd. br. 58.396 od 30. oktobra 1934 odlok, v katerem najstrožje zabranjuje uporabljati železniškega osebja za razna hišna dela pri načelnikih in predpostavljanih. Okrožnica dobesedno predvideva sledeče:

»Ne samo, da bodo kaznovani uslužbenci, ki se pregreše proti tej naredbi in uporabljajo služitelje za hišna dela, marveč bodo kaznovani tudi predpostavljani, ki bodo dovoljevali, da njihovi podrejeni uporabljajo služitelje za navedene posle.«

Pripominjamo, da velja ta okrožnica ne samo za podrejene, marveč tudi prav za vse nadrejene, torej tudi za načelnike postaj, kurilnic, sekcij, oddelkov direkcije itd.

Izplačilo delavske diference tudi v decembru

Na razna vprašanja prizadetih sporočamo, da se bo 15% obrok delavske diference iz leta 1923 izplačal tudi meseca decembra 1934. Vse službene edinice imajo nalog na podlagi akta Generalne direkcije števil. 74.801-34, da izplačajo tudi v decembru 15% na račun delavske razlike.

Tako bo izplačano skupno 90% razlike in ostane za leto 1935 za izplačilo še 10% razlike in poleg tega seveda vsem aktivnim uslužbencem še obresti za tri leta, ki doslej pri izplačilu niso bile upoštevane.

Uporaba eksekutivnih uslužbencev v neeksekutivni službi

Pri upokojitvah so marsikateri uslužbenci neljubo presenečeni, ker dobe mesto pričakovanih 95% penzije samo 90% ali še manj in enako ne dobe polne položajne doklade. V rešenju se namreč ugotavlja, da niso bili ves čas v eksekutivni službi, marveč so bili zaposleni tudi v neeksekutivni. Pritožba na Državni svet je seveda brezpredmetna, ker uslužbenec ne more predložiti dokumentov, koliko časa je delal v eksekutivi in koliko ne, ker teh dokumentov ni prejel.

Sedaj je direkcija izdala posebno okrožnico, glasom katere se mora v uslužbenem listu zabeležiti vse stalne spremembe glede zaposlitve eksekutivnega osebja v neeksekutivni službi ali obratno. V vseh primerih take zaposlitve mora edinica pripraviti utemeljeno spremembo pristojnemu strokovnemu odeljenju, ki bo za vsak primer izdalo poseben odlok glede drugačne stalne zaposlitve dotičnega uslužbenca.

Važno je sedaj, da tudi uslužbenec zahteva prepise teh odlokov, da bodo imeli v slučaju pritožb na Državni svet dokumente v rokah, na podlagi katerih bodo lahko osporavali nepravilno zaračunanje pokojnine.

Uverjeni smo, da velja ta okrožnica tudi za obratno zaposlitev in naj zahteva vsled tega tudi vsak uslužbenec, katerega se uporablja, dasi je slučajno v neeksekutivni službi ali izven službe in da jim ne očitajo zvez s komunisti in marksisti.

Zopet velikanska pravda nacionalističnih železničarjev v Mariboru

Nabito polna dvorana žel. uradnikov — Burno razračunavanje

12 obtožencev — trije tožitelji.

Kam so vedle prilike med nacionalnimi železničarji, smo videli sedaj najbolj jasno že iz dveh sodnih razprav. Naravnost uničujoči utis pa si je odnesel o razmerah med nacionalnimi železničarji vsakdo, ki je poslušal v soboto, dne 10. novembra 1934 na sreskem sodišču nov velik proces, ki je nastal iz tožbe podnačelnika delavnic državne železnice inž. Grudna, uradnika Volkla in Murausa proti 12 več ali manj eksponiranim bivšim funkcionarjem nacionalne železničarske organizacije. Toženi so bili radi žaljenja časti nacionalni železničarji Ogrizek Adolf, načelnik vitezov, Zavadlav Leopold, komisar Podpornega društva železničarjev, Prevolski Josip (medtem premeščen na Jesenice), Kesler Alfonz in Anton, Kralj Herščak, Krese Anton, Šušteršič, Tušak Štanko in drugi. Sodnik dr. Kejžar se je trudil čeli dve uri, da bi dosegel poravnavo.

Sodna dvorana je bila nabito polna samih železniških uradnikov. Toženi so bili sami pristasi linije gospoda Tumpeja, ki je bil tudi v dvorani, menda klican za prič. Navzoč je bil tudi zastopnik direkcije državnih železnic iz Ljubljane, ki si je beležil potek razprave.

Tekom razpravljanja je kar sršelo v dvorani jeznih izpadov, iz enega tabora proti drugemu. Drug drugega so prepričevali, kdo je bolj nacionalen, kdo je bil prej Slovenec, zlasti pred vojno in si očitati, kdo ima zveze s komunisti in — marksisti. Marksizem, to je bil pravi bau-bau, ki je plaval v dvorani nad glavami obeh taborov, ki sta se včasih kar pomešala s kričanjem in mahanjem rok, da je izgledalo, kakor bojno polje.

Končno je sodnik dosegel poravnavo, s katero so toženi podpialli tožnikom izjavo, da z vlogo, ki so jo poslali v Ljubljano, niso imeli namena očitati tožnikom kaj nečasti-

tivni kategoriji, za eksekutivno službo, izstavitev enakega odloka, da bo lahko pri upokojitvi zahteval za čas eksekutivne službe višje procenete.

Prolongacija legitimacij in naročitev novih legitimacij

Letos se morajo glasom odloka direkcije izmenjati osnovne legitimacije, katerih veljavnost poteče po 10. letni uporabi, torej vse legitimacije, ki so bile izstavljene leta 1925 ali prej. Poleg tega se izmenjajo tudi legitimacije, ki so že sedaj v jako slabem stanju, čeprav njih veljavnost še ni potekla.

Za izmenjavo teh legitimacij je bil določen rok do 15. novembra 1934, za zamudnike pa se bodo izstavljale nove legitimacije šele februarja 1935.

Enako so bili določeni točni roki za podaljšanje veljavnosti legitimacij.

Za progovne sekcije, kurilnice ter za postajo Ljubljana gl. kol. in Maribor gl. kol. izvršujejo prolongacijo načelniki teh edinic sami. Isto velja za delavnico Maribor. Legitimacije uslužbencev vseh ostalih službenih edinic pa prolongira direkcija.

Prepis voznega razreda iz višjega na nižjega ali obratno pa izvršuje samo direkcija državnih železnic.

Pri vlogah za podaljšanje za otroke preko 18 let je predložiti sledeča potrdila:

a) Za otroke preko 18 let starosti, ki obiskujejo šolo (rojeni v letu 1917) je priložiti potrdila o rednem obisku šole odnosno vojaških komand, če služijo kadetski rok ali obiskujejo vojaško šolo, iz katerih mora biti razviden čas službovanja.

b) Za hčerke, ki so brez lastnega premoženja in zaslužka ter žive z uslužbencem v skupnem gospodinjstvu, je o tem priložiti potrdila pristojne policijske oblasti, kjer pa teh ni, občinske oblasti.

c) Za hčerke, ki imajo lasten zaslužek, manj kakor Din 200.— mesečno in žive v skupnem gospodinjstvu z uslužbencem, je priložiti potrdilo policije odnosno občine, potrdilo delodajalca, iz katerega mora biti razviden znesek kosmatega mesečnega zaslužka in potrdilo urada za zavarovanje delavcev odnosno bolniške blagajne trgovskega društva, pri katerem je zavarovana, glede zavarovanja meznega razreda. Za pravilnost podatkov je uslužbenec disciplinsko odgovoren.

Uslužbenici odnosno deca uslužbencev, ki se vozijo s stalnimi brezplačnimi kartami dnevno v službo ali šolo, se morajo v času ko so svoje legitimacije oddali v prolongacijo legitimirati s potrdilom (objavo) pristojnega šefa edinice odnosno z dijaško knjižico. Tudi brezplačne karte za enkratno potovanje veljajo v tem času za objavo s sliko (člen 52 pravilnika 143).

Listne lične legitimacije naj naroče v času od 5. do 10. decembra 1934 vse edinice za vse nestalne delavce, ki še ne služijo tri leta in njih rodbinske člane.

Za vsako legitimacijo je priložiti sliko, pristojbino Din 2.— Za legitimacijo je odvesti po razpisu 26-1932.

Zamudnike, ki ne bi pravočasno oddali legitimacij v prolongacijo odnosno ne bi pravočasno naročili novih, se opozarja, da se bodo njih legitimacije podaljšale odnosno izstavile nove šele po novem letu. Za časa podaljšanja legitimacij se ne sme naročati novih legitimacij.

nega v službi ali izven službe in da jim ne očitajo zvez s komunisti in marksisti.

Borba za stroške. Očitki dr. Irgoliča.

Končno pa se je vnela ostra borba za stroške. Nihče jih ni hotel plačati. Inž. Gruden jih je odklanjal, češ, če sem se boril za svojo čast, vendar ne bom še plačeval stroškov. Dr. Irgolič pa mu je zaklical v obraz: »Aha za denar mu gre!« Inž. Gruden je želitev ogorčeno odklonil, a sodnik je tolažil inž. Grudna, da lahko radi tega toži. Dr. Irgolič odgovarja:

»Sem že bil radi tega obsojen in še bom, povedal sem Vam pa le.« Drugič zopet se je obrnil dr. Irgolič kot zagovornik do obtožnega Ogrizeka z besedami:

»Jaz Ti pravim, poravnaj se, Tvoja služba je v rokah inž. Grudna, ki je Tvoj šef, v njegovih rokah je Tvoja usoda. Poravnaj se!« Nastalo je novo ogorčenje in prepiranje, nakar je dr. Irgolič rekel, da bo on plačal stroške za inž. Grudna.

Končno so se obtoženi, razven odsotnega g. Šušteršiča, zavezali, da bodo plačali zastopniku tožnikov dr. Ravniku na stroških Din 500.—, ter delali medklice, da to pač ni hudo, ker bo prišlo na vsakega komaj Din 40.—.

Med glasnim prerekanjem se je počasi opoldne praznila dvorana. Zastopnik direkcije si je prepisal poravnavo in jo odnesel v Ljubljano.

Dne 5. decembra 1934 pa se vrši več obravnava v tožbah, ki jih je naperil g. Tumpej in tovariši proti g. inž. Grudnu in nekaterim drugim zvezarskim rditeljem.

Beda progovnih delavcev

Že večkrat smo objavili članke o nevdržnem položaju progovnih delavcev, o katerem se v dnevnem časopisu prav nič ne čuje in kateremu posveča danes pažnjo samo delavsko časopisje.

V ilustracijo razmer objavljamo danes dve notici, katere je objavila »Delavska politika«. Pod naslovom »Javnosti nepoznana beda progovnih delavcev«, je objavila sledeči članek:

Doslej smo slišali najobupnejše klice stradalajočih delavcev iz Trbovelj in drugih rudarskih revirjev. Zdelo se je, da so doslegli naši rudarji višek proletarske bede.

V soboto so se vršile pred sreskim sodiščem v Ljubljani razprave v tožbah aktivnih progovnih delavcev — železničarjev z mariborske koroške proge, ki so nam razgrnile še mnogo hušjo revščino najbednejših med revnimi. Razlika je le ta, da skromni železničarji s svojo stisko niso prišli v javnost, ki vsled tega niti slutila ni, v kakih obupnih razmerah živijo neštevilne rodbine revnih železničarjev v Mariboru in dalje po koroški progi.

Ti železničarji so namreč tudi tožili za izplačilo mezdne razlike, katero jim dolguje železnica že iz leta 1923-24. Glasom tožb, ki so se prečitale pri razpravah, so navajali progovni delavci, da so prisiljeni tožiti, ker jim je v nasprotju s predpisi pravilnika delovni čas od predvidenih 160 ur mesečno, znižan v mesecu novembru na golih 14 delovnih dni, a glasom okrožnice z dne 26. septembra se bo naslednje mesece še bolj znižal delovni čas, ker se mora

vzeti delavcem 96 delovnih dni in s tem tudi zaslužek

za razdobje od 25. marca 1934 do 24. marca 1935.

Istočasno pa se je vršilo v Mariboru na progovni sekciji zasliševanje vseh teh železničarjev. Zaslišani železničarji so

zastopniku direkcije g. dr. Benkotu iz Ljubljane

pri celodnevem zasliševanju drastično naslikali svojo nepopisno bedo, ki jih je prisilila, da so vložili tožbe za razliko proti železniški upravi, oz. Državnemu zakladu. Že pogled na dolgo vrsto progovničarjev pred

pisarno zaslišanja je povedal vse: Niti eden ni imel več cele obleke, raztrgani ... udratih, bledih obrazov, so prihajali družinski očetje, da potožijo zastopniku direkcije svoje gorje. Pravilnik glede predpisanih delovnih dni in zaslužka se ne upošteva in tako so izročili o svojem žalostnem položaju že tudi

spomenico mariborskim narodnim poslancem,

v kateri so s točnimi podatki in imeni iznesli celo strahotno konstatacijo, da zaslužijo progovni delavci že tudi samo toliko, da pride na enega družinskega člana mesečno 12 Din. Progovničarji že radi tega odločno zahtevajo izplačilo cele razlike z zakonitimi triletnimi obrestmi.

Pod naslovom »Beda progovnih delavcev je učinkovala«, pa je objavila dne 24. novembra:

Zasliševanje progovnih delavcev koroške proge s strani zastopnika direkcije državnih železnic v Ljubljani se je v Mariboru nadaljevalo tudi še v ponedeljek in deloma v torek. Vsi delavci so pojasnjevali, da so bili primorani tožiti za razliko iz leta 1923-24 le radi tega, ker je bil delovni čas tako skróčen, da niso mogli več živeti in čakati dalje na razliko. Popis bede teh železničarjev je bil tako strahoten, da sta zastopnika direkcije nemudoma predložila te zapiske v Ljubljani in danes je že prišla odredba, da bodo na koroški progi delali ta mesec vse delovne dni. Kako bo v decembru in naprej do marca, še ni znano.

Do naravnost obupnih razmer med progovnimi delavci je prišlo v prvi vrsti po krivdi ... ki niso znali, ali pa niso hoteli primerno braniti svojih predlogov za zadostne kredite za vzdrževanje proge odnosno, ker niso znali prepričati najvišjih instanc o potrebi ločitve kreditov za material od kreditov za delavce.

Vse redukcije so zadele v prvi vrsti progovne delavce ...

Upajmo, da apeli v delavskem tisku ne bodo naleteli na gluha ušesa

Ali si že šel po uradno kuverto za volitve? Ako še nisi, idi še danes po kuverto k službeni edinici!

Mednarodni pregled

Socialisti na Angleškem napredujejo. Dne 1. novembra so se vršile v Angliji domačne občinske volitve, za katere je vladalo ne samo v angleški javnosti, marveč tudi v ostalem svetu veliko zanimanje, saj so smatrale te volitve kot merilo razpoloženja angleškega prebivalstva za predstoječe parlamentarne volitve.

Delavska stranka je dosegla popolno zmago in si je priborila 741 novih mandatov, med tem ko so konservativci izgubili 594 in liberalci 147 mandatov.

Največji uspeh pa je bil dosežen v Londonu, ker so prvič v angleški zgodovini dobili delavci absolutno večino vseh mandatov. V Londonu ima delavska stranka večino v 15 od 28 občinskih uprav ter ima 729 mandatov od skupnega števila 1386 mandatov, torej daleko nad polovico.

Velik volilni uspeh norveških socialistov. Oktobra so se vršile na Norveškem volitve, pri katerih je dobila delavska stranka 214 novih mandatov ter znaša število za delavsko stranko oddanih glasov 47% vseh glasov. Posebnega značaja je, da so socialisti dobili večino v prestolici Norveške v Oslu. Tako so sedaj vse tri skandinavske prestolice Kopenhagen na Danskem, Stockholm na Švedskem in Oslo na Norveškem v socialističnih rokah ter imajo socialisti tudi vladno na Danskem in na Švedskem v svojih rokah. Ni več daleč čas, ko bodo dobili socialisti absolutno večino ter s tem vladno tudi na Norveškem in na Angleškem.

Češka Jednota odklonila pogajanje za združenje vseh železničarskih organizacij. Na Češkem obstojajo enako, kakor so pri nas, razne kategorijske železničarske organizacije, poleg tega pa socialistična in narodno socialistična splošna železničarska organizacija. Socialistična železničarska organizacija (Unija) je najmočnejša organizacija, ki je na zadnjem kongresu, upoštevajoč izredno težke prilike, v katerih žive želez-

ničarji, sklenila, da pozove narodno socialistično Jednoto na pogajanja za združenje obeh organizacij v enotno socialistično železničarsko organizacijo. Združenje vseh železničarjev v enotno organizacijo bi nedvomno omogočila železničarjem izvajanje njih zahtev po izboljšanju položaja ter bi preprečila vse nameravane redukcije. Jednota pa je šla preko interesov železničarjev ter je zjedinjene odklonila.

Generalni tajnik francoskih delavskih strokovnih organizacij v Beogradu. Generalni tajnik francoskih strokovnih organizacij s. Leon Jouhaux (izg. Žuo) se je dne 3. nov. na povratku s kongresa romunskih strokovnih organizacij, ki se je vršil v Bukarešti, ustavil v Beogradu. Tu je obiskal centralo naših strokovnih organizacij in Delavsko zbornico ter se je zelo živo zanimal za stanje našega delavskega gibanja. Jouhaux je med drugim tudi podpredsednik Mednarodne strokovne zveze, nadalje delegat Francije v Društvu narodov, v odseku za gospodarska vprašanja in razorožitev, član Mednarodnega urada dela itd. V spremstvu s. Topalovića je s. Jouhaux obiskal zunanega ministra g. Jevtića, s katerim je dalje časa konferiral. V ponedeljek je s. Jouhaux odpotoval nazaj na Francosko. Prve dni decembra pa bo prišel ponovno v Jugoslavijo in se bo udeležil kongresa naših svobodnih strokovnih organizacij v Sarajevu kot delegat Mednarodne strokovne zveze.

Čehoslovaško ministrstvo za javne zgradbe je uvedlo 40-urni delovni čas za vse na njegovem področju zaposlene delavce. Plače morajo ostati iste kot za osemurni delavnik. Na ta način je bilo že doslej zaposlenih mnogo brezposelnih. Vendar pa se sprejemajo v službo samo delavci, ki jih posredujejo javne posredovalnice dela, ali pa posredovalnice dela strokovnih organizacij. — Minister javnih del v Čehoslovaški je s. dr. Czech.

Volitve so samo v četrtek, 6. decembra 1934 od 8. do 14. ure!
Voliti moram osebno!
Volitve so tajne, zato oddam v zaprti uradni kuverti glasovnico z nosilcem Mrvljetom brez vsakega podpisal

Železničarji — člani bolniškega fonda!

Volitve skupščinarjev bolniškega fonda se vrše nepreklicno v **četrtek, dne 6. decembra od 8. do 14. ure.**

Vsak član bolniškega fonda mora oddati glasovnico **osebno!** Glasovnico morate oddati v **zaprti** kuverti posebni komisiji pri svoji službeni edinici!

Vlakospremno in strojno osebje, ki je ta dan na progi lahko odda svojo glasovnico na eni izmed postaj na progi, toda samo med 8. in 14. uro!

Osebnostne delavnice, ki je eksponirano na progi, odda glasovnico pri dotičnem progovnem mojstru, v čigar območju se nahaja!

Progovni delavci volijo enako samo v **četrtek, dne 6. decembra med 8. in 14. uro pri komisiji na sedežu svojega progovnega mojstra.** Oni progovni delavci pa, ki so zaposleni pri progovnih mojstrih, kateri imajo svoj sedež v kraju, kjer se nahaja progovna sekcija, volijo pri skupni komisiji na sedežu dotične sekcije.

Kurilniške izpostave so samostojne volilne edinice in voli vsak uslužbenec kurilniške izpostave pri dotični volilni komisiji.

Tudi vsak **upokojenec** — fakultativni član bolniškega fonda, mora osebno voliti pri komisiji na postaji.

V **četrtek, dne 6. decembra med 8. in 14. uro vsi na volišče**, ker velja le ta dan in samo osebno oddana glasovnica v **zaprti** kuverti.

Volimo vsi kandidatno listo, katere nosilec je vlakovodja

MRAVLJE TEODOR!

Akcijski odbor za volitve skupščinarjev bol. fonda.

Važna direkcijska okrožnica za volitve

Direkcija državnih železnic v Ljubljani je izdala pod št. H. F. 2461-34 okrožnico sledeče vsebine:

»Doznan sem, da zavzema agitacija za volitve v oblastno skupščino bolniškega fonda vsled prevelike vneme članov že take oblike, da te ne dajejo več jamstva za objektivni volilni akt. Opozarjam vse šefe edinic ponovno na določbe § 17 začasnega pravilnika bolniškega fonda, po katerem morajo oddati člani svojo glasovnico v **zaprti** kuverti osebno komisiji na sedežu edinice, ker se le na tak način zagotovi tajnost volitev.

Seveda je tudi prepovedan vsak službeni vpliv na izid volitev. Komisije, določene pri edinicah za prevzem glasovnic, naj vpišejo v svoje sezname le take volilce, ki so izročili svojo volilno kuverto njej na dan volitev.

Edinice, ki niso razposlanih kuvert še izročile članom volilcem, naj to takoj store.

Vsakemu uslužbencu je seveda dovoljena agitacija v prostem času v okviru zakonov in službenih predpisov za katerokoli listo, vendar ne v imenu prepovedanih ali razpuščenih društev n. pr. Saveza ujedinih železničarjev itd.

Direktor: **Cugmus, I. r.**

Pozdravljamo to okrožnico direkcije, ki je prišla še ob pravem času, da se preprečijo najrazličnejši vplivi na volilce in na izid volitev. Okrožnica je jasna in ne potrebuje nobenih komentarjev.

Po okrožnici je **prepovedano vsako izrabljanje službenega vpliva na volilce. Prepovedano je, da bi načelniki odnosno predpostavljeni sploh vršili kak pritisk na volilce!**

Z okrožnico je točno odrejeno, da mora vsak volilec oddati svojo glasovnico v **zaprti** kuverti sam **osebno** komisiji.

Odrejeno je, da sme komisija vpisati v volilni seznam **samo one volilce**, ki so oddali glasovnico **osebno** in to **samo na dan 6. decembra 1934.**

Prav **vsem uslužbencem brez izjeme** je dovoljena v prostem času agitacija za katerokoli listo. V službenem času pa je agitacija z eno kot za drugo listo prepovedana. Prepovedana je tudi agitacija v imenu katerekoli razpuščenih društev.

Vsem službenim edinicam je naročeno, da **morajo kuverte brez vsakega odlašanja razdeliti volilcem.**

Železničarji — člani bolniškega fonda!

Poskrbite, da se bo ta okrožnica kar najtočneje izvedla in preprečite takoj na licu mesta vsako kršitev te okrožnice!

Zavedajte se, da so volitve tajne, da mora voliti vsak volilec osebno in to samo v četrtek, dne 6. decembra.

Člani bolniškega fonda **zavedajte se, da manifestirate za resnično samoupravo bolniškega fonda in za vse vaše upravičene zahteve za zboljšanje položaja v fondu samo s tem, da oddaste dne 6. decembra med 8. in 14. uro volilni komisiji osebno v zaprti kuverti glasovnico, katere nosilec je**

vlakovodja **MRAVLJE TEODOR.**

V **četrtek, dne 6. decembra vsi do zadnjega na volišče!**

Akcijski odbor za volitve skupščinarjev bol. fonda.

Železničarji — ne nasedajte nasprotnikom!

Zadnje dni pred volitvami bodo prišli med vas razni agitatorji, ki vas bodo hoteli premotiti z najrazličnejšimi novicami.

Tako bodo govorili, da je lista, katere nosilec je vlakovodja **Mravlje Teodor**, razveljavljena, ker na njej kandidirajo tudi upokojenec — člani bolniškega fonda! **Ne nasedajte takim govoricam!** Lista, katere nosilec je **Mravlje Teodor**, je veljavna in za to glasujte prav vsi samo z listo, katere nosilec je **Mravlje**.

Zopet drugi bodo prišli med vas z novico, da je akcijski odbor listo spremenil in da je treba upokojenca na tej listi prečrtati in napisati druge. Zavrnete vsakega, ki bi razširjal to vest, ker je ostala lista popolnoma nespremenjena in ni treba nobenih

imen črtati, ali pripisovati drugih! **Denite v kuverto listo kot je tiskana brez vsakih sprememb ali popravkov!**

Nekateri bodo šli v agitaciji še dalje ter bodo razširjali vesti, da je lista, katere nosilec je **Mravlje**, prepovedana odnosno protidržavna. **Vsa** tako govorico ugotovite takoj s pričami in jo še isti dan javite akcijskemu odboru, ki bo preskrbel vsem takim agitatorjem zaslužen plačilo pred rednim sodiščem!

Ne nasedajte nobenim govoricam, marveč volite prav vsi v **četrtek, dne 6. decembra listo**, katere nosilec je vlakovodja **Mravlje Teodor.**

Akcijski odbor za volitve skupščinarjev bol. fonda.

Turtis Nicolé:

Plačilo

(Prevedel Jernejčič Jernej.)

Čim svetlejša je luč, tem več več jo obletava. Napoleon je bil samo eden, en edini — tudi večje, ki so ga obletavale so bile edinstvene. Med množico več ali manj pomembnih ni bil najmanj pomemben novinar in pesnik Pierre Gneux . . .

Lep mladenič. Postaven. Oči kakor jastrebove. Visoko čelo. Črni kodri. Umetniška pentlja. Samozavest. Ponos. Vse se je družilo v njem. Mogoče bi bil izginil v breznu pozabljenja kakor je izginilo že na tisoče in tisoče drugih, celo neprimerno pomembnejših pesnikov, mogoče bi bil poginil od gladi in mraza kakor mnogoteri genialen duh in borec. Pa ga je rešilo naključje.

1800., ko so jakobinci izvršili na Napoleona atentat, je dal Napoleon mnogo jakobincev pobiti, 130 republikancev pa deportirati.

Tiste dni je izšla v znanem dnevniku krvava pesem.

Krvava, ker je terjala kri. Kri vseh republikancev. Napoleonu, ki ga je primerjala samemu bogu, je očitala preveliko človekoljubje . . .

Pesnik je bil Pierre Gneux . . . Napoleon, ki je bil po zaslugi samega pesnika opozorjen na pesem, je mladega pesnika odlikoval. Z Napoleonovim redom ter ga imenoval za načelnika umetniškega oddelka v ministrstvu prosvete.

Mladi vitez je bil v krožku več miljenec . . .

Napoleon je umiral na otoku Sv. Heleni. V Franciji pa je vladal Burbonec Ludvik XVIII. Mnogotere večje so si kar preprosto prebrale luč. Generali, ki so kdaj prej dirjali kakor polblazni preko izmučene Evrope vse v slavo velikega Napoleona, so ponižno in spokorniško, s svečami v trepetajočih rokah stopali v dolgih procesijah, prirejenih v zahvalo in čast bogu, ki je velikega uzurpatorja pregnal na samotni otok . . .

Mnogotere večje so padle v blato ter so bile poteptane . . .

Mnogotere so obletavale samo še brleče petrolejke . . .

Kakor prostitutke, ki padajo vedno nižje in nižje . . .

Od princa do berača.

Tudi naš mladi vitez . . .

Mladi? Da, nekaj je bil mlad in nekaj je bil vitez . . .

Vse je bilo nekaj . . .

Zdaj pa je bil blede, siv, shujšan in upognjen.

Vsa uredništva so se ga otresala kakor spodoben cigan uši.

O, še enkrat mu je bilo usojeno dvigniti se, naglo in docela nepričakovano. Sreča je tako čudna in hudomušna pravzaprav. Pahne te v brezno, da se naslaja ob tvojem dvigu.

Sreča je kakor dober psiholog . . .

Zopet zarota. Tokrat proti Burboncu.

Pravzaprav so zarotniki tako prijetna priloznost za nekatere. Kakor uši na sadnem drevju. Koliko trgovcev živi od teh uši. Pomislite samo na tisoč škropil, škropilnic . . . Pomislite: ali ne bi morali mnogoteri vrtnarski delavci poginiti, če ne bi bilo uši, poljskih miši, voluharjev ter druge takšne in podobne golazni?

Da, da, kar ljubi bog stori, vse prav stori!

Tako je premišljeval naš ljubi pesnik, ko se je maloštevilni in malo-

pomembni družbi bonapartistov zarota ponesrečila . . .

Pesnik je napisal — pesem. Zato pa so pesniki, da pišejo pesmi! Čevljarji delajo čevlje. Najprej Napoleonu, potem Ludviku XVIII., krojači režejo in šivajo oblačila najprej prvega, potem drugemu. Prav zares bi bilo čudno, če bi moralo za pesnike veljati kakšno drugačno merilo!

Ali se vam ne zdi, da je nekdanji vitez, novinar in pesnik Gneux imel prav?

Kdo bi se upal dvomiti? Jaz prav gotovo ne.

Pierre Gneux je napisal himno sončnemu sinu — hkratu pa anatema vsem ušivim republikancem, ki bi hoteli živeti od krvi, samo od krvi . . .

Ludvik XVIII. je bil na pesem opozorjen — zopet po zaslugi pesnika samega.

Ne, res se ne bi upal trditi, da je bil Ludvik kdo ve kakšna glava. Vendar pa je včasih storil kaj takšnega, kar bi bilo bolj pristajalo velikemu Napoleonu.

V tem primeru je bil pravičen.

Informiral se je o pesnikovi preteklosti ter je bil resnično — navdušen.

Dal je pesnika povabiti na dvor . . .

* * *

Kralj je čakal pesnika v svoji delovni sobi.

Bilo je v novembru.

Mrak je polnil prostrano izbo.

Tajinstveno razpoloženje.

V kamini je plapolal ogenj.

»Veličanstvo, pesnik Gneux . . .«

»Naj vstopi!«

Pesnik, v svoji prazniški, že nekoliko obnošeni obleki, je plaho in nerodno vstopil . . .

Kdo ve, nemara mu je bilo vendarle malce nerodno ob spominu, da je bil davno nekaj prav v tej sobi odlikovan z Napoleonovim redom!

»No, le naprej, genij!«

»Vaše veličanstvo . . .« je ves blažen jecljal pesnik Gneux.

»Le bolj moško, bolj moško!« ga je vzpodbujal kralj.

Pesnik se je priklonil, globoko priklonil ter začel recitirati . . .

»Krasno, res, prekrasno!« ga je pohvalil kralj. »Povabil sem Vas v to sobo, da Vam i - z o - č - i v o - č - i povem resnico. Bili ste zaslužni že za Napoleona, ki ste ga imenovali sina božjega. Bili ste vitez Napoleonovega reda . . . Ali morem biti jaz manj hvaležen nego Napoleon?«

»Ne morete, veličanstvo . . .«

Pesnik je od sreče jokal . . .

»Genij, v kakšni obleki pa ste? Slecite se!«

Pesnik se je začudil, a kralj se je nasmehnil:

»Slecite se!«

Pesnik se je slekel.

»Ležite!«

Pesnik je legel.

Kralj je stopil k oknu, vzela je v roke pasji bič ter jih blaženemu pesniku naštel dvajset pet — poštenih po mršavi . . .

Pesnik je onemel . . .

Kralj je spustil bič iz rok ter milo dejal:

»Vstanite, vitez reda pasjega biča ter pojdite med ljudstvo in povejte vsem in vsakomur, kako pravičen je kralj Ludvik XVIII.!«

Opozorilo vsem naročnikom!

Vsled obilice gradiva smo izdali to številko kot dvojno številko ter izide prihodnja številka našega lista dne 1. januarja 1935.

V prihodnji številki dne 1. januarja 1935 objavimo med drugim dalje članke »Delavske pokojnine«, »Povračilo 1% dodatnega davka k uslužbenskemu davku«, nadalje aktualen članek o delavskem pokojninskem fondu ter zadnjih skupščinah pokojninskega fonda.

Prosimo vse naročnike, da vza- mejo to sporočilo na znanje, da ne bo nepotrebnih urgenc časopisa dne 15. decembra, ker ta dan ne izide, marveč šele 1. januarja 1935.

Uprava

»Ujedinjenega Železničarja.«

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!